

"تاریخچه"

برای بررسی سیر تشکیل اداره کل منابع طبیعی جنوب کرمان بایستی سابقه تحولات تشکیلات سازمان جنگلها و مراتع کشور را مطالعه و مرور نماییم. این بخش برگرفته از کتاب تاریخ علوم منابع طبیعی ایران نوشته دکتر کریم جوانشیر می باشد. در سال ۱۲۹۹ وزارت فلاحات سازمانی ابتدایی را در جنگلهای شمال تشکیل داد. وظیفه این سازمان عبارت بوده از:

۱. نقشه برداری جنگلها

۲. تفکیک جنگلهای خالصه از شخص و تعیین جنگلهای بکر و قابل استفاده از جنگلهای مخروطه و بوته زار.

سازمان مزبور که ابتداء مقرر ثابتی نداشت و بطور سیار انجام وظیفه می نمود و از سال ۱۳۰۲ در شهر مشهد سر سابق بابلسر فعلی مستقر گردید.

سازمان جنگلیانی کشور در سال ۱۳۰۳ به شرح ذیل بوده است:

۱. تشکیلات مرکزی مرکب بوده است از یک کارشناس " فندم هاگن " یک رئیس اداره " میرشمسی " یک مترجم " عزیزبکلو " و چند نفر کارمند.

۲. تشکیلات مازندران و گرگان مرکب از سه مستحفظ و یک قراول جنگل تحت ریاست " هالن شریکو " که مرکز تشکیلاتی آن در بابلسر فعلی بوده است.

۳. تشکیلات گیلان مرکب از سه نفر مستحفظ جنگل و یک قراول جنگل به ریاست سرکارات که مرکز تشکیلاتی آن شهر رشت بوده است.

در اواخر ۱۳۰۹ " لوئی نیکه " مستشار فرانسوی جنگل که در اداره فلاحات استخدام شده به ایران آمده بود شروع به بازدید جنگلهای شمال نمود. پس از بازدید تغییراتی در وضع سازمان جنگلها داده شد.

در سال ۱۳۱۰ بر حسب پیشنهادی که " میر منصور خمسی " و " هالن شریکو " از سمت خود بر کنار و سازمان زیر داده شد:

جنگلبانی مرکزی.

جنگلبانی گیلان و آستارا مرکز کار شهر رشت.

منطقه جنگلهای مازندران و گرگان.

ضمناً بیست نفر از فارغ التحصیلان به سمت پاسبان جنگلهای گیلان و آستارا و ۲۰ نفر دیگر نیز به سمت پاسبان جنگلهای مازندران و گرگان منصوب و اعزام گردیدند. پس از اعزام پاسبانهای جنگل، دولت در صدد برآمد که قطع درخت و بهره برداری از جنگلها را برای تهیه تخته والوار و غیره موکول به دریافت پروانه نماید.

تا سال ۱۳۲۰ در مازندران و گرگان اساساً سازمانی برای نگهداری جنگلها و نظارت در بهره برداری از آنها مستقلاً تشکیل نشد و امور مربوط را مأمورین املاک اختصاصی اداره می کردند، لیکن چون احاله وظائف مزبور در گیلان به ادارات دارائی که مأمورین کافی نداشتند مشکلاتی را بوجود آورده بود، لذا در ۱۳۱۴ موافقت شد که اداره کشاورزی گیلان و آستارا از بودجه "رفع آفات نباتی" سازمان مختصری برای استخدام مأمور جهت نظارت در قطع اشجار ترتیب دهد و در اجرای این تصمیم ۲۴ نفر بنام پاسبان جنگل استخدام شدند. با این ترتیب لازم شد که در مرکز نیز سازمان کوچکی برای رسیدگی به گزارشهای واصله از جنگلهای گیلان و آستارا و صدور دستورات لازم تشکیل شد، لذا در سال ۱۳۱۷ در اداره امور کشاورزی دائره ای بنام دایره جنگل تأسیس شد. در نیمه دوم سال ۱۳۲۰ اداره کل کشاورزی به وزارت کشاورزی تبدیل شد و در سال ۱۳۲۱ اداره جنگلبانی به اداره کل جنگلها مبدل و در هر یک از مناطق شمال سازمان منطقه ای جنگلبانی که ریاست آن با رؤسای ادارات کشاورزی بود تشکیل شد ولی در بخشها شعب جنگلبانی مستقلاً انجام وظیفه می نمودند.

نهایتاً برای اینکه اقدامات مربوط به جنگلها روی موازین صحیحی باشد در سال ۱۳۲۱ نخستین قانون راجع به جنگلها مشتمل بر ۱۸ ماده به تصویب مجلس شورای ملی رسید و آئین نامه راجع به آن در اوایل سال ۱۳۲۲ از تصویب هیئت وزیران گذاشت. ضمناً چند پاسگاه بازرسی حمل چوب یکی در راه آهن و دیگری در کرج، سومی در رودهن حمل و نقل چوب را تحت کنترل قرار می داد. تا آخر سال ۱۳۲۷ که اداره کل جنگلها به موجب تصویب نامه شماره ۲۰۵۲۳ مورخ ۱۳۲۷/۱۲/۲۴ هیئت وزیران به بنگاه جنگلها تبدیل شد.

چگونگی تأسیس سازمان و وظائف بنگاه جنگلها، ۱۳۲۹ - به موجب این سازمان بنگاه شامل چهار قسمت بود. علاوه بر یک هیئت بازرسی مرکب از چند بازرس، دو مشاور حقوقی نیز که زیر نظر هیئت مدیره انجام وظیفه می نمودند در سازمان نواحی، قسمتی از جنگل که نگهداری آن بعهده یک جنگلبان واگذار شده بود اساس کار قرار گرفته و نام آن جنگلبانی گذارده شده بود. در سال ۱۳۳۸ پس از تصویب قانون جنگلها و مراتع کشور مصوب تیر ماه همان سال به موجب تصویب نامه شماره ۲۸۵۰۰ مورخ ۱۳۳۸/۱۱/۲۱ بنگاه جنگلها به سازمان جنگلبانی ایران که در قانون مزبور پیش بینی شده بود و مبدل گردید و سازمان جدید با اختیاراتی که در قانون فوق الذکر پیش بینی نموده بود شروع بکار کرد.

تشکیلات کامل سازمان مزبور در شهریور ۱۳۴۶ به تأیید سازمان امور اداری و استخدامی کشور رسید. تشکیل وزارت منابع طبیعی در سال ۱۳۴۷ شامل حوزه وزارت، حوزه معاونت فنی امور آبزیان و حیوانات وحشی، حوزه معاونت فنی جنگل، مرتع و خاک، حوزه معاونت اداری و حوزه معاونت طرحها و بررسی ها انجام پذیرفت. وزارت منابع طبیعی از خارج از مرکز دارای ۹ اداره کل منابع طبیعی تحت عناوین اداره کل منابع طبیعی ناحیه ۱ تا ۹ بوده که هر یک از ادارات کل ۹ گانه مشتمل بر تعدادی سرپرستی منابع طبیعی بوده اند.

در تاریخ ۱۳۵۰/۱۱/۱۲ وزارت منابع طبیعی منحل گردید و پس از آن سازمان جنگلها و مراتع کشور بعنوان یک سازمان مستقل که رئیس آن تحت معاونت وزیر کشاورزی و منابع طبیعی قرار داشت تشکیل گردید. تشکیلات ستادی سازمان جنگلها و مراتع کشور پس از انجام بررسی های لازم در اردیبهشت ماه سال ۱۳۵۱ و تشکیلات تفصیلی واحدهای خارج از مرکز در اسفند ماه سال ۱۳۵۱ به تصویب سازمان امور اداری و استخدامی کشور می رسد.

مدیریت منابع طبیعی جنوب کرمان در مورخ ۱۳۸۵/۰۷/۳۰ از اداره کل منابع طبیعی شمال استان منتزع گردید.

در نهایت به استناد مصوبه ی هیئت محترم وزیران به شماره ۲۶۵۹۰/۴۲۴۲۹ مورخ ۱۳۸۸/۰۹/۲ سطح این مدیریت به اداره کل ارتقاء یافت.